

Till Kommunstyrelsens arbetsutskott

Yttrande gällande motionen ”Språktest för att säkerställa att medarbetare i skola och omsorg har tillräckligt goda kunskaper i Svenska”

Vård- och omsorgsförvaltningen har fått i uppdrag att yttra sig över en inkommen motion, från Maria Liljedahl (SD) och Samuel Gustavsson (SD), avseende att ta fram ett språktest för att säkerställa att medarbetare i skola och omsorg har tillräckligt goda kunskaper i svenska för att på ett tryggt och rättssäkert sätt kunna vara en del i verksamheten.

Yttrande

Vård- och omsorgsförvaltningen delar motionärernas uppfattning om att språket är en viktig nyckel till en fungerande kommunikation mellan människor samt en förutsättning för en vård och omsorg av god kvalitet och därmed en hög patientsäkerhet. Satsningar på språkutveckling är avgörande för att klara de rekryteringsutmaningar som väntar då cirka 80 % av framtida medarbetare som söker sig till vård och omsorg idag har svenska som andraspråk.

Språkkunskaper och förmåga att kommunicera, såväl muntligt som skriftligt, är en förutsättning för att arbetet inom vård och omsorg ska kunna utföras på ett säkert sätt. Detta påtalas i socialtjänstlagen (2001:453) och i Socialstyrelsens allmänna råd (SOSFS 2011:12). Inspektionen för vård och omsorg (IVO) har uppmärksammat brister avseende språklig kompetens. Behoven av språkutbildning har också påtalats i andra utredningar, av Coronakommissionen (SOU 2020:80), Stärkt kompetens i vård och omsorg (SOU 2019:20) samt Vilja välja vård och omsorg – En hållbar kompetensförsörjning inom vård och omsorg om äldre (SOU 2021:52).

Regeringen har nyligen gett Socialstyrelsen i uppdrag att ta fram ett stöd för att verksamheterna ska kunna bedöma vilka kunskaper i svenska språket som medarbetarna behöver inom äldreomsorgen. Stödet förväntas ge verksamheterna vägledning i bedömningen om medarbetare har tillräckliga kunskaper för aktuella arbetsuppgifter och bedöms kunna bidra till att stärka förutsättningarna för en god vård och omsorg. Språkbedömningsstödet ska vara frivilligt, kunna användas vid nyrekrytering och vid bedömning av kunskaper hos befintliga medarbetare. Socialstyrelsen ska i februari 2023 redovisa uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet).

Arbetsgivaren ska kunna ställa krav vid rekrytering utifrån verksamhetens behov av kvalitet och kompetens. Rekryteringen till vård och omsorg säkerställs idag via några standardiserade moment där ett är ett skriftligt arbetsprov som syftar till att

Datum
2022-04-26

kandidaterna på bästa sätt ska kunna beskriva och hantera olika situationer utifrån sin personliga förkunskap. Arbetsprovet berör olika delar såsom bemötande, sekretess samt vikten av kommunikation mellan kollegor och exempelvis ansvarig sjuksköterska. Syftet är, förutom att kandidaten uppmärksammas på vikten av kommunikation och dokumentation, även att få en bild av språklig förmåga.

För befintliga medarbetare med vissa språksvårigheter ansvarar enhetschefen för att erbjuda stöd och språkutveckling, såsom utbildning i vårdsvenska. Ytterligare en åtgärd som främjar kommunikation och språkutveckling är planerat införande av rollen som språkombud, vars syfte är att stödja medarbetare i frågor om daglig språkanvändning och för att göra hela arbetsplatsen språkutvecklande.

Vård- och omsorgsförvaltningen kommer att beakta medarbetares språknivå i den modell för kompetensutveckling (Kompetenstrappan) som är under utarbetande. En tillhörande plan för språkutvecklande insatser bedöms behövas. Tillräckligt goda språkkunskaper är till exempel en förutsättning för att kunna ta emot delegering av hälso- och sjukvårdsuppgifter från sjuksköterska.

Om språktest införs bedömer förvaltningen att det bör finnas ett stöd för hur resultatet ska tolkas, samt en plan för vilka åtgärder som ska vidtas om medarbetare inte uppfyller kraven.

För vård-och omsorgsförvaltningen

Annasarah Pavasson
Förvaltningschef